

Інформаційні ресурси, якими можна скористатися, щоб знайти твори зарубіжної літератури

Сайти бібліотек

Державна бібліотека України для юнацтва:
<http://www.4uth.gov.ua>

Національна бібліотека України для дітей:
www.chl.kiev.ua

Національна парламентська бібліотека України:
<http://www.nplu.org>

Львівська обласна бібліотека для дітей:
<http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua>

Онлайн-бібліотеки

Бібліотека світової літератури. Зарубіжна література українською мовою: <https://www.ukrlib.com.ua/world>

Бібліотека світової літератури – оригінали та переклади:
<http://ae-lib.narod.ru>

Бібліотека українського центру: <http://ukrcenter.com>

Вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури «Чтиво»:
<https://chtyvo.org.ua>

Дитячий портал «Дерево казок»: <https://derevo-kazok.org>

Дитяча публічна онлайн-бібліотека «Читанка»:
<http://chytanka.com.ua>

Дитячий сайт «Казкар»: <http://kazkar.at.ua/>

Онлайн-версії дитячих книжок українською мовою з малюнками «Казка.укр»: <https://xn--80aaukc.xn--j1amh>

Український журнал іноземної літератури «Всесвіт»:
<http://vsesvit-journal.com>

Література іноземними мовами (онлайн-ресурси)

Англійською

Classic Literature Library (Бібліотека класичної літератури):
<https://classic-literature.co.uk>

Open Library («Відкрита бібліотека»): <https://openlibrary.org>

Онлайн-збірка аудіокнижок (а також їхніх текстових варіантів) Lit2go:
<https://etc.usf.edu/lit2go>

The Online Books Page («Сторінка онлайн-книжок»):
<http://digital.library.upenn.edu/books>

Сайт американської літератури: <https://americanliterature.com>

Німецькою

Велика бібліотека німецькомовної літератури Zeno («Зенон»):
<http://www.zeno.org>

Сайт Vorleser.net («Читач»): <https://www.vorleser.net>

Французькою

Онлайн-бібліотека Національної бібліотеки Франції Gallica:
<https://gallica.bnf.fr>

Електронна бібліотека Квебека: <http://beq.ebooksgratuits.com>

Польською

Електронна бібліотека фонду «Сучасна Польща» Wolne Lektury («Безкоштовне читання»): <https://wolnelektury.pl/>

Chmura Czytania («Хмара читання»): <http://chmuraczytania.kartalia.pl>

Англійською, німецькою, французькою, італійською, португальською

Проект «Гутенберг»: <https://www.gutenberg.org>

Англійською, німецькою, французькою, італійською, іспанською

Публічний домен Feedbooks («Навчальні книги»):
<http://www.feedbooks.com>

Книжки десятками мов

Електронна бібліотека Manybooks («Багато книжок»):
<https://manybooks.net>

Вільний публічний домен аудіо- та електронних книжок Loyal Books:
<http://www.loyalbooks.com>

НЕМОВЛЯ ПРИНОСЯТЬ ДО ХРАМУ

Як сповнилося вісім день, коли мали обрізати Хлоп'ятко, назвали його Ісус – ім'я, що надав був ангел, перше ніж Він зачався в лоні. І як сповнилися дні очищення їхнього, за законом Мойсея, вони привели Його в Єрусалим поставити Його перед Господом, як то написано в Господньому законі: «Кожний хлопець первородний буде посвячений Господові», – і принести жертву, як то написано в Господньому законі: «Пару горлиць або двоє голубенят».

А був у Єрусалимі чоловік на ім'я Симеон; чоловік той, праведний та побожний, очікував утіхи Ізраїля, і Дух Святий був на ньому. Йому було відкрито Святим Духом, що не бачитиме смерті перш, ніж побачить Христа Господа. Він прийшов Духом у храм. І як батьки вносили Дитя Ісуса, щоб учинити над Ним за законним звичаєм, він узяв Його на руки, благословив Бога й мовив: «Нині, Владико, можеш відпустити слугу Твого за Твоїм словом у мирі, бо мої очі бачили Твоє спасіння, що Ти приготував перед усіма народами; світло на просвіту поганам і славу Твого люду – Ізраїля». Батько Його й Мати дивувалися тому, що говорилося про Нього. Симеон же благословив їх і сказав до Його Матері Марії: «Ось Цей поставлений для падіння й підняття багатьох в Ізраїлі; Він буде знаком протиріччя, та й Тобі Самій меч прошиє душу, щоб відкрилися думки багатьох сердець».

Була також і Анна, пророчиця, дочка Фануїла з покоління Асера; вона була вельми похила віком і жила сім років із чоловіком від дівування свого; зоставшия вдовою аж до вісімдесят четвертого року, вона не відходила від храму, служачи (Богові) вночі й удень постом та молитвою. І надійшла вона тієї самої години й почала прославляти Бога та говорити про Нього всім, що чекали визволення Єрусалиму.

І як вони виконали все згідно із законом Господнім, повернулися в Галілею, до Назарета, свого міста. Хлоп'я ж росло й міцніло, сповнюючись мудрістю, і Божа благодать була на Ньому.

Дуччо. Стрітення (фрагмент «Маести»). 1308–1311 рр.

ПРО ЖОРСТОКІСТЬ ЦАРЯ ІРОДА

Волхви, попереджені вві сні до Ірода не завертати, пустились іншою дорогою в край свій. Як же вони вирушили в дорогу, ангел Господній з'явився вві сні Йосифові й каже: «Устань, візьми Дитятко і

*Юліус Шнорр
фон Карольсфельд.
Утеча до Єгипту. 1828 р.*

його Матір, і втікай у Єгипет, і перебувай там, поки я тобі не скажу, бо Ірод розшукуватиме Дитя, щоб Його вбити». Уставши, Йосиф узяв уночі Дитятко та Його Матір і пішов у Єгипет, де перебував до смерти Ірода, щоб збулося сказане Господом через пророка: «З Єгипту Я покликав Мого Сина».

Тоді Ірод, побачивши, що мудреці з нього насміялися, розлютився вельми й послав повбивати у Вифлеємі й по всій його окрузі всіх дітей, що мали менше ніж два роки, згідно із часом, що пильно вивідав був від мудреців. Тоді справдилося те, що сказав був пророк Єремія: «У Рамі чути голос, плач і тяжке ридання: то Рахиль плаче за дітьми своїми й не хоче, щоб її втішили, бо їх немає».

Як же вмер Ірод, ангел Господній з'явився вві сні Йосифові в Єгипті й каже: «Устань, візьми Дитятко та Його Матір і повернися в Ізраїльську землю, бо вмерли ті, що чигали на життя Дитятка».

Устав він, узяв Дитятко та Його Матір і прийшов в Ізраїльську землю, але, почувши, що в Юдеї царює Архелай замість Ірода, батька свого, побоявся іти туди. Попереджений же вві сні, він пішов у галілейські сторони і, прибувши туди, оселився в місті, що зветься Назарет, щоб збулося сказане пророками, що Назореем назветься.

ДВАНADЦЯТИЛІТНІЙ ІСУС У ХРАМІ

*Катерина Іванова.
Дванадцятилітній Ісус у храмі.
2012 р.*

Батьки Його ходили щороку в Єрусалим на свято Пасхи. І як Йому було дванадцять років, вони пішли, як був звичай, на свято. Коли минули ті дні, і вони поверталися, то Хлопчина Ісус зостався в Єрусалимі; батьки ж Його про те не знали. Гадаючи, що Він у гурті, вони пройшли день дороги й аж тоді почали Його шукати між родичами та знайомими, а не знайшовши, повернулися в Єрусалим, щоб там Його шукати. Через три дні знайшли Його в храмі, як Він сидів серед учителів та слухав і запитував їх.

Усі ті, що Його слухали, чудувалися Його розумові й відповідям. Побачивши Його, вони були здивовані, і сказала Йому Його мати:

«Дитино, чому Ти це так зробив нам? Ось батько Твій і Я, журячись, тебе шукали».

Він же відповів їм: «Чого ж ви Мене шукали? Хіба не знали, що Я маю бути при справах Отця Мого?» Але вони не зрозуміли слова, що Він сказав їм. І Він пішов з ними й повернувся в Назарет і був їм слухняний. А Мати Його зберігала всі ці слова у своїм серці. Ісус же зростає мудрістю, літами й ласкою в Бога та людей.

ХРЕЩЕННЯ ГОСПОДНЄ

Того часу з'явився Йоанн Хреститель і проповідував у пустелі Юдейській. Він говорив: «Покайтеся, бо наблизилося Небесне Царство». Це ж той, що про нього говорив пророк Ісаї: «Голос того, хто волає в пустелі: "Приготуйте Господню дорогу, вирівняйте стежки Його"». А той Йоанн мав одягу з верблюжого волосу й пояс ремінний на крижах у себе; їжа ж його була – сарана й мед дикий.

Тоді виходили до нього Єрусалим і вся Юдея, і вся околиця йорданська й приймали хрещення від нього в річці Йордані, сповідаючись у своїх гріхах. Побачивши, що сила фарисеїв та садукеев¹ іде на хрещення до нього, він до них мовив: «Гадюче поріддя! Хто вас навчив тікати від гніву, що наступає? Принесіть же плід, гідний покаяння, і не гадайте, що можете самі собі казати: «Маємо за батька Авраама». Кажу бо вам, що Бог із цього каміння може створити дітей Аврааму. Сокира вже при корінні дерев: кожне дерево, що не приносить доброго плоду, зрубають й у вогонь кинуть. Я вас хрещу водою на покаяння, а Той, Хто йде за мною, від мене потужніший, і я негідний носити Йому взуття. Він вас хреститиме Духом Святим і вогнем. Лопата вже в руці в Нього, і Він очистить тік Свій та збере свою пшеницю до засіків, а полову спалить вогнем незгасним».

Тоді прибув Ісус із Галілеї на Йордан до Йоанна, щоб хреститися від нього; але Йоанн спротивлявся Йому, кажучи: «Мені самому треба хреститися в Тебе, а Ти приходиш до мене?» Ісус у відповідь сказав до нього: «Залиш це тепер, так бо личить нам здійснити всяку правду». І тоді він залишив Його.

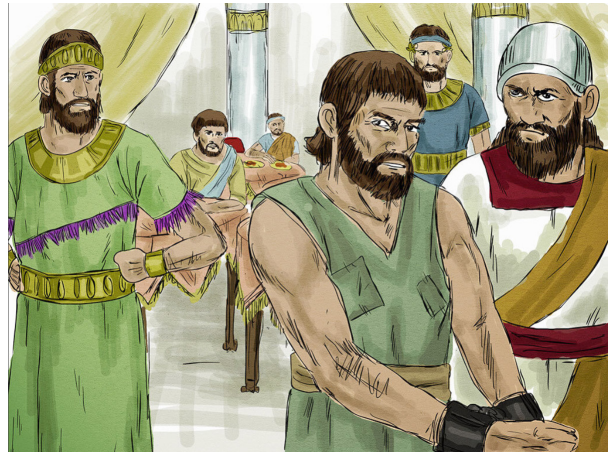
А охрестившись, Ісус зараз же вийшов з води. І ось розкрилося Йому небо, і Він побачив Духа Божого, Який спускався, мов голуб, і зійшов на Нього. І голос пролунав з неба: «Це Син Мій любий, що Його Я вподобав».

За Біблією в перекладі Івана Хоменка

¹ Фарисеї та садукееї – релігійні групи юдеїв.

ЗАПРОШЕННЯ НА БАНКЕТ

Ісус, озвавшись, знову заговорив до них у притчах: «Царство Небесне схоже на царя, що справив своєму синові весілля. Він послав своїх слуг кликати запрошених на весілля, але вони не хотіли прийти. Тоді він знову послав інших слуг, кажучи: “Мовте запрошеним: ось я обід мій зготував. Зарізано волів та підготовану худобу. Усе готове, ідіть на весілля”. Та ті тим знехтували й пішли собі, хто на власне поле, хто до свого крамарства; інші ж, схопивши слуг, познущалися з них і повбивали.

Ілюстрація із сайту
FreeBibleimages.org

Розгнівався цар і вислав військо, яке вигубило тих убивць, а їхнє місто спалило. Тоді він мовив своїм слугам: “Обід – готовий, але запрошені були негідні. Підіть, отже, на роздоріжжя і, кого лише здибаєте, кличте на весілля”. Вийшли ці слуги на дороги й зібрали всіх, кого тільки спіткали – злих і добрих, так що весільна світлиця була гостей повна.

Як же ввійшов той цар, щоб подивитися на гостей, побачив там чоловіка, що не був убраний у весільну одіж, і сказав до нього: “Як то ти ввійшов сюди, друже, не маючи весільної одежі?” А той мовчав. Тоді цар промовив до слуг: “Зв’яжіть йому ноги й руки та й киньте геть у темряву кромішню! Там буде плач і скрегіт зубів”. Багато бо покликаних, але вибраних мало».

ПРИТЧА ПРО ТАЛАНТИ

Один чоловік, пускаючись у дорогу, прикликав своїх слуг і передав їм своє майно. Одному він дав п’ять талантів, другому – два, а третьому один, кожному за його здібністю, і від’їхав.

Той, що взяв п’ять талантів, негайно пішов й орудував ними, і придбав ще п’ять талантів. Так само й той, що взяв два, також придбав ще два. А той, що взяв лише один, пішов, викопав у землі яму та й сховав гроші пана свого.

По довгій часі приходить пан слуг тих і зводить з ними обрахунок. Приступив той, що узяв був п’ять талантів, і приніс других п’ять талантів. «Мій пане, – каже, – ти мені дав п’ять талантів, – ось я придбав ще п’ять талантів». Сказав до нього його пан: «Гаразд, слуго

Ілюстрація із сайту
FreeBibleimages.org

добрий і вірний. У малому ти був вірний, поставлю тебе над великим. Увійди в радість пана твого».

Приступив і той, що взяв був два таланти та й каже: «Пане; два таланти передав ти мені. Ось ще два я придбав». Сказав до нього пан його: «Гаразд, слуго добрий і вірний! У малому був ти вірний, поставлю тебе над великим. Увійди в радість твого пана».

Приступив і той, що взяв був лише один талант, і каже: «Пане, знав я тебе, що ти жорстокий чоловік: пожинаєш, де не сів, і визбируєш, де ти не розсипав. Тому, зо страху, я пішов і закопав талант твій у землю. Ось він – маєш твоє».

Озвався його пан і каже до нього: «Лукавий слуго й лінивий! Ти знав, що я пожинаю, де не сів, і визбирую, де я не розсипав. Тож треба було тобі віддати мої гроші торгівцям, і я, повернувшись, забрав би своє з відсотками. Візьміть, отже, талант від нього й дайте тому, хто має їх десять. Бо кожному, хто має, додасться, і він матиме над міру; а в того, хто не має, заберуть і те, що має. А нікчемного слугу того викиньте в темряву кромішню. Там буде плач і скрегіт зубів».

За Євангелієм від Матея в перекладі Івана Хоменка

РОМАН ПРО РЕНАРА

(Уривок)

ЯК РЕНАРА БУЛО ОБРАНО ЦАРЕМ

Лев захворів. Звіриний люд –
І Антилопа, і Верблюд,
Бобер, Баран, і Вовк, і Бик
(Всі, хто коритись Леву звик),
І Курка з Півнем, і Їжак,
Що був Ренарові свояк,
Ведмідь, і Заєць-Довголап,
І Кіт-Тібер, і мудрий Цап,
Гусак, а ще старий Вісюк –
Знавець основ усіх наук, –
Вони летять, вони повзуть,
Ідуть і по воді пливуть.
З пустель і пуц, з усіх усюд
Збирається звіриний люд.
На смертнім ложі Лев лежить,
Він вже не може їсти й пить,
Він просить звірів і птахів:
«Панове! Час уже наспів
Царя нового обирать,
Мені ж бо треба помирать.
Але чому в мій смертний час
Нема Ренара серед вас?»
Вовк Ізенґрін підбіг в ту ж мить:
«Я все вам можу пояснить.
Недавно я його зустрів,
Він щось таке мені наплів,
Царем неначе стану я, –
Не буде кращого царя.
Що ж до суперників моїх,
Мовчати він примусить їх,
І люд мене враз обере,
Як тільки Лев, наш цар, помре».
Лев гостро відповів на те:
«Все, що сказав ти, все – пусте!
Тобі я не повірю, ні!
Ти майстер підлої брехні.
Не міг розумний Лис Ренар
Тобі звірине царство в дар

Пообіцяти. Тож піди
Й сюди Ренара приведи.
Лише тоді тебе прощу.
Та шкуру з тебе я спущу,
Як мій забудеш ти наказ».
Вовк Ізенґрін зібрався враз
І почвалав у монастир,
Де Лис-чернець душевний мир
Знайшов нарешті й гаяв час
У молитвах за грішних нас.
Прийшов до нього Ізенґрін,
Все розповів про Лева він
І ще додав: «Тебе, Ренар,
У смертний час наш мудрий цар
Негайно кличе в замок свій».
Ренар, хоч був таки крутій,
Але збагнув, що треба йти,
Бо до високої мети
Йому нова проляже путь:
«Піду. А там вже будь-що-будь».
Вони прийшли до Лева вдвох,
В Ренара серце тьох та тьох!
Боявся Лис, що хворий цар
Завдасть йому тяжкий удар
За те, що все своє життя
Брехав Ренар без каяття.
Лев лаяти його не став.
А тільки чемно попрохав
До ложа ближче підійти,
Аби йому допомогти.
Ренар сказав: «О царю мій!
Як я почув, що вечір твій
Поглине скоро хижа ніч,
Я серцем угадав твій клич,
Молився день, молився два, –
Аж заболіла голова!
І не тому, що Ізенґрін
(Усім відомо: дурень він)
Прийшов по мене, я тут є.
Віддав би я життя своє
За те, щоб ти, наш царю, жив.
Та що ж робити? Час наспів
Тобі від нас навік піти».
А Лев на те: «Чи знаєш ти

Від смерті ліки? Хоч на рік
Врятуй мене!» «Ніхто не втік
Від смерті власної, то й ти
Готуйся в темну ніч піти», –
Сказав з плачем йому Ренар,
А очі блиснули, мов жар,
У Лиса. Бо хитрун відчув:
Не марно він сюди прибув.
Лев приховав свій чорний сум
І мовив: «Знаючи твій ум,
Сьогодні у тяжкій журбі
Звіряюсь, Лисе, я тобі:
Аби уникнути незгод,
Які лякають мій народ,
Поважних звірів ти збери.
Із ними переговори,
Й під пальмову уставши віть,
Царя нового оберіть».
Ренар тепер міркує так:
«Поважний звір мій кум Їжак,
До того ж він мені свояк.
А ще поважний кум Борсук,
Мене він різних вчив наук...»
Набрав десятків півтора
Поважних звірів Лис. «Пора
Вже перейти до справжніх справ!»:
Ренар поважним нагадав.
Тут першим слово взяв Їжак:
«Хай знають всі, хай знає всяк,
Що я Їжак, а не Ішак!
Порад розумних маю віз.
Осиротіє скоро ліс,
Нового треба нам царя.
Хай буде гарний, мов зоря,
Хай має розум – Божий дар,
Хай буде хитрий... мов Ренар!»
«Ренар, Ренар – наш любий цар!»
Так загули та заревли
Поважні звірі, що були
Ренаром дібрані самим,
Бо близько зналися із ним.
Коли звіриний люд почув,
Що Лис одноголосно був
Царем поставлений над ним,

Це звірів вразило, мов грім.
Баран сказав: «Хай краще б Цап,
Який не має хижих лап,
Або, можливо, сам Верблюд
Не кривдив би звіриний люд,
А чесно правив би всіма.
Так правди ж на землі нема!»
А Тигр на те: «В щасливу мить
Хто там про правду говорить
Посмів? Нехай живе наш цар,
Хоробрий, добрий Лис Ренар!»
Так травоїд і м'ясоїд
Засперечалися в обід
І згоди не змогли дійти
Аж до нічної темноти.
Тим часом у юрбі Їжак
Не міг пробитися ніяк
До Лиса, щоб у цей момент
Вручити свояку презент.
Він марно борсався в юрбі,
Аби прокласти шлях собі,
Ще й Леопарда поколов –
І з ранки полилася кров.
Ренар тоді таке сказав:
«Ми позбавляємо всіх прав
Колючих звірів, хай вони
На всі чотири сторони
Негайно звідси мовчки йдуть,
А неслухняних кари ждуть».
Одразу вирушили в путь
Удвох Їжак і Дикобраз.
Їжак не ждав таких образ,
Бо саме він у слухний час
Ім'я Ренара підказав,
Царем Ренара він назвав.
В недобрий час царем став Лис,
Немов завівся в лісі біс.
Для мирних, лагідних тварин
Настало не життя — полин.
Ні сірий Заєць, ні Ховрах
Не можуть подолати страх.
Могутній Тигр і Леопард
Закон перевели на жарт,
І не втекти від них ніяк:

Ренар, як і вони, хижак.
Вони спустошують наш край
Під клич «Грабуй та убивай!»

ПІСЛЯМОВА ПЕРЕКЛАДАЧА

Минуло вісім сотень літ –
Ренара знає цілий світ:
Звіриний лісовий народ
Багато пережив пригод,
Та він живе в нас з вами час
Не тільки в лісі, а й між нас...
Ренар – звіриний депутат.
З трибуни він брехати рад
І про добро, і про мораль:
Йому красивих слів не жаль.
А сам купує – продає,
І вже не знаєш, хто він є:
Чи захисник народних прав,
Чи той, хто всіх нас обікрав.
Цар Лев — присяжний патріот
Неначе дбає про народ,
А задивляється на Схід,
Де б'є повстанців наш сусід,
Лев обіцяє в той же час
Вести на мирний Захід нас.
Живий-здоровий Ізенґрін,
Торочить про минуле він
І до блискучих верховин
Нас підганяє, сучий син.
На конференції Баран
Доводить, що змінився стан
Економічних наших справ,
Що в нас росте багато трав,
І поголів'я Баранів
Гуляє між зелених нив.
Співає пісню Шантеклер,
Як вільно ми живем тепер;
Від хліба звільнений поет
Зринає в понадхмарний лет
Й, забувши скарги та жалі,
Не бачить грішної землі.
Зайшла далеко повість ця,

Хай добіжить вона кінця,
Хай наших лих скінчиться лік.
Скінчиться хай Ренарів вік.

Переспів Віктора Коптілова

ДІДОВА ДОЧКА Й БАБИНА ДОЧКА

Українська народна казка

Був собі дід та баба й мали собі дочку. Ото чи довго пожила баба, чи ні, та й здумала вмерти; а як умирала, то своєму чоловікові казала:

– Як я умру, чоловіче, а ти будеш женитися, то гляди – не бери тої вдови, що біля нас живе з дочкою, бо вона тобі буде жінкою, а нашій дитині не буде матір'ю!

– Добре, – відказав чоловік, – не буду брати не то її, а й ніякої, і женитися не буду.

От заховав дід бабу й похорон відправив та й живе собі сам. А трохи згодом ішов раз селом та й зайшов до тієї вдови, що жінка не веліла її брати. То чоловік казав: не буду женитися ні з якою, а то й забув, що казав, і забіг, побалакав й удову до себе просив. Тоді вдова з великих радощів сказала:

– Я вже давно цього ждала!

От усю худобу забрала й до діда жити з дочкою помандрувала.

Ото живуть усі вкупі – дідова дочка й бабина. Дуже баба не любила дідової дочки: сказано, як мачуха, – усе гризе голову, та й діти між собою часто сваряться, надто бабина дочка; звичайно, як зведенята, – у них ніколи ласки нема.

Оце, було, як підуть на досвітки, то дідова дочка пряде, а бабина знай цілу ніч гуляє з хлопцями та крутиться; і не раз так бувало, що, гарцюючи, і мички попалить. А йдуть додому вранці та дійдуть до перелазу – ото й каже бабина дочка до дідової дочки:

– Дай, – каже, – мені починки, сестрице, я подержу, поки ти перелізеш.

– Добре, – каже, – сестрице, на!

Ілюстрація Юрія Северина.
1979 р.

Ілюстрації Зеновії Юськів. 2002 р.

Ілюстрація Юрія Северина.
1979 р.

От поки дідова дочка перелазить, а бабина дочка, узявши починки, побіжить додому й матері набреше, що дідова дочка з хлопцями цілу ніч гулялась і мички попалила.

– А я прjala й додому поспішала. Бачте, мамочко, яка вона ледача!

От дідова дочка прийде додому, то мачуха й почне її бити й дідові виказувати:

– Твоя дитина ледащо – не хоче робити, а ти не хочеш учити!

От що вже не робила, як з неї не знущалася, що дідові не наговорувала, а їй усе байдуже: робить собі мовчки. Дуже було бабі досадно з дочкою дивитися на неї, що дід її жалує; і почали вдвох радиться, як би дідову дочку витурити з дому, щоб її не було!

Ото й почала баба дідові гризти голову:

– Твоя дитина ледащо – не хоче нічого робити, тільки все гуля та спить товстим сном, а ти ще й жалуєш, ти б краще, ніж мав би жалувати її, то б найняв де-небудь, то, може, що й було б з неї!

– Де я найму її? – каже дід.

– Так веди, куди хочеш, а щоб вона дома не була.

Ото як докучила баба своїми речами дідові, аж до живих печінок допекла, бо щодня одно товкла: «Веди та й годі!» Нічого було робити дідові: треба вести, хоч і жалко.

От зібрались і пішли, і зайшли у великий ліс. Ото дочка дідові й каже:

– Заверніться, тату, додому, я і сама піду, деь найду собі службу.

– Добре, – каже дід.

Попрощався і завернувся, а дівчина пішла собі.

Ото йде та йде дуже великим лісом, коли стоїть яблунька, така зарощена бур'яном, що й не видно, та й каже:

– Дівонько-голубонько, обчисти мене, обханюч мене – я тобі у великій пригоді стану!

От дідова дочка закотила рукави, обполола, обханючила й пісочком обсипала; яблунька подякувала, дівчина пішла далі.

Ото схотілося їй пити. Вона зайшла до криниці, а криничка їй говорить:

– Дівонько-голубонько, обчисти мене, обханюч мене – я тобі у великій пригоді стану!

От дівчина обчистила, обханючила й пісочком обсипала; криничка їй подякувала, вона пішла далі. Коли біжить така погана собака та й каже:

– Дівонько-голубонько, обчисти мене, обханюч мене – я тобі у великій пригоді стану!

От дівчина заходила, обчистила, обханючила, собака сказала: «Спасибі, дівонько!» Вона пішла далі.

Коли стоїть піч, і така облупана, а біля неї глина лежить. Ото й каже піч:

– Дівонько-голубонько, обчисть мене, обмаж мене – я тобі у великій пригоді стану!

От дівчина замісила глину, полізла в піч, обчистила, обмазала; піч їй подякувала, дівчина пішла далі. Ото йде та йде, зустрічає її жінка та й каже:

– Помагайбі тобі, дівчино!

Дівчина відказала їй:

– Доброго здоров'я!

– Куди ти йдеш, дівчино? – спиталася жінка. А дівчина й каже:

– Іду, тіточко, щоб де найнятися.

– Наймись у мене, – сказала жінка.

– Добре, – відказала дівчина, – наймуся.

– У мене, – каже жінка, – невелике діло, аби ти вміла зробити те, що я скажу.

– А чому ж не зумію? – каже дівчина. – Раз мені покажете, паніматко, а вдруге й сама знатиму.

Ото прийшли додому, де та жінка жила. От жінка й каже:

– Ось що, дівчино: оце тобі казани, то ти рано й вечір нагрій окропу й вилий у корито, і борошенця туди всип, і замішай – тільки, гляди мені, щоб не гаряче було, тільки тепленьке; та не бійся, що б не бачила, що б не чула – стань на порозі, двічі свисни, то до тебе позлазяться гадюки, ящірки, жаби й усякий звір; то ти нагодуй їх, то вони порозлазяться, куди якому треба.

Дівчина сказала:

– Добре, паніматко, так буду робити, як ви мене навчили.

От поєдналися. Зараз увечері затопила піч, приставила окропу, нагріла трохи, повилила в корито й борошенця туди всипала й замішала. Стала на порозі, двічі свиснула – як почали злазитися гадюки, ящірки, жаби й усякий звір, та кожне до корита, понаїдались усі та й порозлазились.

І так цілий рік дідова дочка там служила й робила те, що їй хазяйка казала, а як кінчився рік, то та жінка й каже дівчині:

– Ось що, дівчино: оце вже сьогодні тобі рік, як ти в мене; коли хочеш, то й другий будь, а не хочеш, то як хочеш: ти мені добре робила, спасибі тобі, нехай тобі Бог помагає на все добре!

Дівчина подякувала хазяйці за хліб, сіль і за все й сказала:

– Хочу додому; спасибі вам, паніматко!

Ілюстрація Юрія Северина.
1979 р.

Ілюстрація Зеновії Юськів.
2002 р.

Хазяйка каже їй:

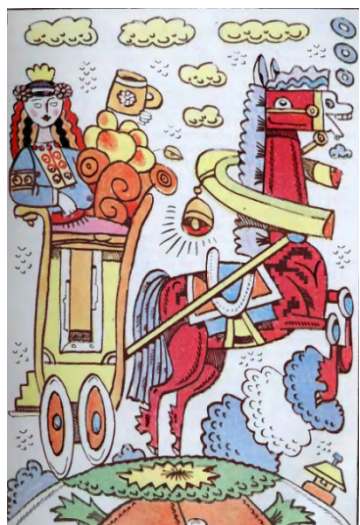
– Піди ж, вибери якого хочеш коня і воза.

А сама наготовила їй повнісіньку скриню всякого добра й дала їй, і випровадила в ліс ту дівчину, тоді попрощалася, сама вернулася додому, а дівчина поїхала собі, хвалячи Бога.

Ото їде дідова дочка повз ту піч, що вона хутрувала, коли гляне – аж повнісінька піч пирогів. От піч і каже:

– Дівонько-голубонько, на тобі оці пироги за те, що ти мене прибрала – спасибі тобі!

Дівчина подякувала, і тільки що під'їхала, а пироги так і пороснули у возик; піч заслонила, а дівчина поїхала далі.

Ілюстрація
Вадима-Казимира
Ігнатова. 1994 р.

Ото їде та їде, коли дивиться – аж біжить собака й несе намисто добре, товсте та гарне, та ще й шліфоване. Ото тільки що прибігла до возика, та й каже:

– На тобі, дівонько-голубонько, за те, що ти мені у великій пригоді стала!

Дівчина взяла й подякувала, і поїхала далі, радіючи. От їде – і так їй схотілося пити, що Господи! От подумала: «Заїду до тієї кринички, що я чистила, то, може, там нап'юсь». Ото заїхала, дивиться – аж повнісінька криничка води, аж через верх ллється, а біля неї стоїть золоте барильце й кухлик. І каже криничка:

– Напийся і собі набери барильце, та й кухлик візьми!

Стала та дівчина пити – така добра вода, що й зроду такої не пила. Набрала повнісіньке барильце додому, та й кухлика не забула. Поїхала далі.

Коли стоїть яблунька – і така хороша, що не можна й сказати: на ній яблучка срібні та золоті, і рясно-рясно! Ото яблунька й каже:

– Дівонько-голубонько, на тобі ці яблучка за те, що ти мене обчистила, обханючила.

Дівчина сказала: «Спасибі!» та під'їхала під яблуньку, а яблучка так і пороснули у возик.

Ото приїхала та дівчина додому та й гукає:

– Ідїть, тату, забирайте худобу!

От вийшов дід з хати, дивиться – аж дочка його; він зрадів, побіг до неї та й каже:

– Де ж ти, дочко, була?

– Служила, тату, – каже дочка. – Зносьте добро! А добра ж то – повнісінький віз, іще й намисто товсте! Стали зносити – те гарне, а те ще краще!

Ото побачила баба, що стільки дідова дочка навезла всякої всячини, і напалася на діда:

– Веди та й веди й мою дитину, куди свою водив!

Ото як докучила дідові, щодня це кажучи, – сказано, заздрість бабу взяла, – то він сказав:

– Нехай убирається, поведу.

Ото попрощались і пішли дід з бабиною дочкою. Зайшли в ліс, дід і каже:

– Іди ти, дочко, а я завернусь додому.

– Добре, – відказала бабина дочка.

І розійшлися: дівчина в ліс пішла, а батько додому. Ото йде бабина дочка великим лісом, коли стоїть яблунька та й каже:

– Дівонько-голубонько, обчисть мене, обханюч мене, то я тобі у великій пригоді стану!

Дівчина відказала:

– Оце чорт не видав, буду руки каляти. Ніколи мені!

От іде бабина дочка далі, коли стоїть криничка, така зарощена, та й каже:

– Дівонько-голубонько, обчисть мене, обханюч мене, я тобі у великій пригоді стану!

– Оце лиха година розносила вас зі своїм чищенням! Мені треба йти скоренько, – сказала та дівчина та й пішла далі.

Ото йде повз ту піч, а піч і каже:

– Дівонько-голубонько, обмаж мене, обханюч мене, я тобі у великій пригоді стану!

– Та нехай тебе лиха година маже, не я буду мазатися! – сказала бабина дочка, дуже розсердилась і пішла далі.

Коли біжить собака – така погана, що гидко й глянути, та:

– Дівонько-голубонько, обчисть мене, обханюч мене, я тобі у великій пригоді стану!

Дівчина поглянула та й каже:

– Оце, бісів батько тебе не видав, така погана, а щоб я коло тебе руки каляла... О, щоб ти не діждала! – і пішла бабина дочка далі, лаючи.

Ото зустрічає її та сама жінка, що дідова дочка в неї служила, та й каже:

– Здорова була, дівчино!

Дівчина відказала:

– Доброго здоров'я, тіточко!

– Куди ти йдеш? – спиталася жінка. А бабина дочка й каже:

– Та йду, тіточко, щоб де найнятися.

Ілюстрація Юрія Северина.
1979 р.

А жінка каже:

– Наймись у мене, дівчино!

– Добре, тітко, – каже дівчина. – А яке ж у вас діло?

– Та в мене діло невелике, дочко, аби ти зуміла робити, – сказала жінка.

– А чому не зумію, – відказала дівчина. – Ви мені раз розкажете, а вдруге сама знатиму.

– Ось що, дівчино, – каже жінка, – яка твоя робота: оце тобі казани, рано й вечір нагрій окропи, та не гарячі, щоб тільки тепленькі; вилий у корито, замішай борошном, тоді стань на порозі, двічі свисни, – тільки не бійся, – то до тебе позлазяться всякі звірі, гадини й жаби та наїдяться і порозлазяться, куди якій треба. А що, зумієш так зробити, дівчино?

– Зумію, – відказала дівчина.

Ото поторгувались, а ввечері бабина дочка затопила піч, приставила окропи, а як закипіли казани в ключ, мов грім загримів, – бо казани великі були, – тоді дівчина набрала борошна мірку й всипала туди та й замішала не пійло, а лемішку, та й висипала в корито, сама стала на порозі, свиснула двічі... От прилізли гадюки, жаби, ящірки й усякий звір. Ото кожне до корита – та ухватить та й вивернеться. І так усі чисто попеклися.

Тоді бабина дочка бачить, що всі понаїдалися і повивертались, та й не встають, та пішла до хазяйки та й каже:

– Що це у вас, паніматко, така чудна скотина, що наїлися та полягали, та й не встають?

– Як не встають? – крикнула хазяйка з ляку, та стрімголов на двір...

Побачила, що неживі, ухватилася за голову та в крик:

– Ох, Боже мій! Що ти наробила? Ти їх попекла!

От лаяла й плакала, та нічого не допомоглося. Потім посклала печеню в скриню і замкнула; а як скінчився бабиній дочці рік, то вона ганчірками пригнітила й дала коня шолудивого, воза поламаного, поставила скриню з гадюками печеними й випровадила в ліс.

От поїхала бабина дочка додому та й не знає, що матері везе. Ото їде бабина дочка, радіючи, що в неї буде те, що в дідової дочки є.

Доїздить до тієї кринички, і дуже їй схотілося пити. Дивиться – як на те ж криничка: вода так і ллеться; вона туди стрімголов кинулась, а криничка закрилася та й каже:

– Е, дівонько-голубонько, не хотіла в пригоді стати – мене причепурити, то не будеш і води пити!

Заплакала дівчина та й поїхала далі.

Ото доїздить до яблуньки, а на ній так рясно яблук, що ніде курці клюнути, та такі гарні – срібні та золоті. От вона каже собі: «Піду,

хоч яблучок струшу, матері гостинця повезу». Ото тільки що підійшла, а яблучка – скік угору, аж на вершок, яблунька й каже:

– Е, дівонько-голубонько, не хотіла мене прибрати – не будеш з мене яблучок зривати!

Заплакала бабина дочка та й поїхала далі.

Коли дивиться – аж біжить собака й несе на шиї разок намиста доброго, ще й шліфованого. Кинулася дівчина за тією собакою, щоб відняти намисто, а собака й каже:

– Е, дівонько-голубонько, не хотіла мені в пригоді стати – не будеш від мене намиста брати!

Та й побігла собі. А бабина дочка заплакала та й поїхала додому.

Ото приїхала у двір до батька та й гукає:

– Ідіть, тату, заберіть худобу!

Дід і баба вибігли з хати, дивляться – аж дочка приїхала, дуже обоє зраділи, ухватили її в хату, унесли й скриню. Ото як відчинять, подивляться – аж там самі жаби, гадюки! Вони в крик:

– Дочко, що це таке? – бо й полякались обоє. Тоді бабина дочка стала розказувати, що їй було, а баба з дідом слухають; а як розказала вона все те, то баба сказала жалуючи:

– Мабуть, твоя така доля, що куди не підеш, то золоті верби ростуть! Сиди краще дома та не рипайся, бо та добра привезла, а ти гадюк! Іще хвалити Бога, що хоч жива прийшла.

Отак вони собі живуть і хліб жують, коромислом сіно возять, обремком воду носять! Дідова дочка пішла заміж, а бабина й досі дівує та гордує. Ліниву ніхто не бере.

Ілюстрації Зеновії Юськів. 2002 р.